

І вічно юна Кузьмівка

Цьогоріч знаменний на весь світ завдяки Олександру Куприну Кузьмівці виповнюється 380 років. Святкове дійство приурочать до престольного празника – Успіння Пресвятої Богородиці, а підготовчі роботи вже тривають. Чим живе нині населений пункт поважного віку з багатющою історією, спробували довідатися кореспонденти «Сарненських новин».

Видно пана по халявах

Театр починається з вішака, а населений пункт, на мою думку, - з в'їзного знака. З цим у Кузьмівці все гаразд: поруч з назвою на гербі села розпростерла крила не відома широкому загалу пташка. Отож перше, про що цікавлюсь у місцевого сільського голови Михайла Трофимчука, що то за представник загону пернатих зустрічає гостей на околиці? Виявляється, це бекас, що, певно, випурхнув зі сторінок поліських оповідань О. І. Купріна й символізує багату колись фауну кузьмівських лісів.

Коли під'їхали до адмінприміщення сільради, то побачили активістів громади, які під керуванням сільського голови облаштовували майбутній пам'ятник, що увіковічить прийдешню знаменну дату, - піднімали на постамент брилу граніту, на якій згодом віб'ють роки заснування Кузьмівки та 2009-ий. До речі, п'єдестал використали той, на якому колись стояв кам'яний Микола Кузнецов, за вказівкою тодішнього голови РДА Василя Багнія демонтований як спадок тоталітарної системи. Тепер послужить скрижалями новітній історії села. Як кажуть, у доброго господаря нічого не пропадає.

А що господар саме такий, свідчать 36 добротних цегляних будинків, які за часів головування Михайла Трофимчука збудував колгосп імені злополучного Кузнецова для молодих спеціалістів, які приїжджали в село, та сімей. Тоді ж заасфальтували 12 км вулиць. Це в першу чергу Зацерковна, розташована на землях, що раніше належали церкві, Березова, а окрасою Кузьмівки є вулиця Нова, сама назва якої свідчить про юний вік. - Торік і цьогоріч, - ділиться радістю голова, - лід скрес: односельці почали звертатись за дозволами на забудову. На двох будинках уже вчепили квітку, словом, село потроху, незважаючи на кризу, розбудовується й живе повнокровним життям.

А що люди тут доброзичливі й привітні, говорить така картина: на комині будинку № 56, що на вулиці пріснопам'ятного Кузнецова, звили гніздо лелеки, хоча поруч на стовпі господар завбачливо приготував колесо, щоб полегшити копітку працю. Цікаві лелечата визирають із гнізда. Добре, що восени полетять у вирій, інакше б опалювальний сезон у щиросердного кузьмівця міг би й не розпочатися.

Що там тропіки, пишні пампаси!..

Приїжджайтено в пушу до нас. Я віддав би за неї відразу і Тибет, і Урал, і Кавказ. Саме ці рядки Дмитра Фальківського несподівано зринають у пам'яті, коли потрапляєш в урочище «Кут». Завдяки спорудженій дамбі, вода з якої падає з 4-метрової висоти, утворили рукотворну затоку в 30 гектарів. Ця споруда, зведена свого часу під керуванням тодішнього голови сільради, затим — СФГ «Довіра» Михайла Трофимчука, який, до речі, в результаті позачергових виборів знову очолив громаду, і досі є його гордістю й улюбленим дітищем. І не дарма: у чудову місцину, де водойми кишіли рибою, та й зараз можна нашморгати карасів, з'їдаються дисципліновані рибалки та мисливці. На жаль, трапляються любителі скористатися електрошокером. Отож і болить голова в керівника, що непродуманими діями нищать несвідомі співвітчизники природу, «а вона ж Дана Богом для всіх», резюмує, отож потребує дбайливого ставлення й охорони.

і У живописній місцині, якою з рушницею любив побродити Олександр Купрін, розташувався казковий будиночок адмінприміщення Кузьмівського лісництва Березнівського лісгоспу. Колектив сумлінних трудівників очолює досвідчений лісничий

Федір Марчук. Комин і ринви вражають вишуканою формою та цікавим візерунком. Майстрував ці вигадливі речі бляхар зі Степаня Драч, пояснює сільський голова. Щоправда, не відомо, прізвище це чи прізвисько. Біля лісництва ще зберігся вольєр, в якому колись утримували вепрів. Кабанів охороняли, підгодовували, відтак випускали в природу. На жаль, нині залишилися лише спогади про тісний контакт з представниками дикої фауни.

Минувшина з сучасністю сплелись

у теперішній Кузьмівці. Напрочуд ясно це відчуваєш, побувавши в музеї села, розташованому в одній з класних кімнат місцевої дев'ятирічки, учительський колектив якої очолює Анатолій Андрійчук. 18 педагогів сіють розумне, добре, вічне в душі 84 юних односельців. Стараннями ентузіастів у музеї зібрані речі та відомості про перебування в Кузьмівці, Зульні (нині — с. Грушівка), Степані видатного письменника О.І. Купріна, талановитим пером якого увічнені Олеся, Ярмола, пересічні поліщуки. На фотографії можна побачити урочище «Голе», де й була розташована «відьомська» хатинка на курячих ніжках. Саме там автора невмирущого твору пригощали польовим крупником, - надзвичайно смачним їством з курки, картоплі сала та гречки». На іншій світлинці красується церква, біля якої темні й обмежені земляки вчинили самосуд над Олесею, намагаючись вимазати її дьогтем. Фотодокумент унікальний, позаяк під час Великої Вітчизняної війни храм зруйнували. XXI вік у цьому осередку сивої давнини нагадує про себе газовою котельнею, що обігріває заклади освіти та культури, комп'ютерним класом.

Настоятель—оратай

Коли підійшли до Свято-Успенської церкви, впали в очі доглянуті квітники, викошена на території біля культової споруди трава. Як виявилось, лад біля храму наводять настоятель отець Сергій і його дружина Наталія. В історії церкви записано, що під час наступу німців у 1941-му її пошкодили осколками, але згодом відремонтували. У 1943 р. село згоріло майже дотла, у тому числі й церква, вціліло лише з десятків будинків. Висвячення місця забудови відбулось аж у 1991-му, святого храму - у 1993. Будівництво тривало два роки. Керував ним бригадир будівельної бригади колгоспу Сергій Ветров. Усім миром збирали пожертви на цю богоугодну справу. Допомогали коштами колядники та щедрувальники, зокрема й дитячі гурти. І ось у 1994 році єпископ Рівненський і Острозький Анатолій призначив першого настоятеля, який уже 15 років дбає про духовні потреби парафіян з Кузьмівки, Яблуньки, Волоші, Підгірника. Уродженець Малинська, випускник Почаївської духовної семінарії, отець Сергій — не тільки пастир, а й міцний хазяїн. Окраса його чималого господарства — племінний бик — відомий не лише в Кузьмівці, а й навколишніх селах. Сам батюшка фізичної праці не цурається, навпаки, вважає, що це допомагає відволікати від спокуси зеленого змія без робітних односельців, отож нерідко наймає їх для сільськогосподарських робіт. Найкращими ж своїми помічниками вважає матушку, яка керує хором, і чотириох нащадків, які допомагають у церкві.

Вивчати історію краю починають у садочку

- У дошкільному навчальному закладі «Цролісок», - розповідає завідувачка Ніна Тарасюк, - виховуємо 18 діток різного віку. Можемо прийняти ще двох, розміри помешкання дозволяють. Ні, батьки в черзі не стоять.

Помічник вихователя Катерина Голофріш, яку діти лагідно називають нянечкою, дуже гарно малює. Малеча наввипередки співає та розказує вірші, веде в куток, де імпровізована піч вивергає язика полум'я (теж постаралася Катерина Михайлівна), стоять глиняні глечики з колосками, розмальовані тарілки, веретена, підвісна колиска, фігура казкової баби в національному вбранні. Ось так змалечку прищеплюють дітям любов до історії рідного краю, обрядів і звичаїв українського народу, гордість за малу Батьківщину.

Задовольняють запити покупців

у магазині Степанського споживчого товариства. Валентина Борейчук, яка тут хазяйнує не один рік, розповідає, що односельці навідуються до торговельного закладу щодня, адже тут пропонують господарські, гігієнічні, миючі засоби, посуд, широкий вибір продуктів.

- Зараз найбільшим попитом, - ділиться пані Валентина, - користуються свіжі овочі: капуста, помідори, огірки — а також соки, води, пиво.

Саме в сільському «універсамі» зустрілися з місцевим умільцем — меблярем.

Гени діда столяра далися взнаки

Олександр Копець схожий на багатьох нинішніх жителів сіл. Тимчасово безробітний, перебивається тим, що заробляє на новобудовах. Та цим схожість і закінчується. Родзинка цього молодого чоловіка в тому, що «має золоті руки», відзначив сільський голова. Самотужки змайстрував ліжко з різьбленою стінкою, вишукані жардиньєрки (підставки для вазонів), журнальний і кухонний столи, стільці. Усі речі виготовлені з філігранною точністю, відшліфовані. Мебляр-аматор пояснює, що ніяких спеціальних знань не отримав, щоправда, дідусь свого часу столярував. Певно, гени передалися через покоління внукові, який облаштував свою оселю добротними й красивими речами. Підрастають у майстра двоє дітей: Ольга і Віталій. 10-річний син дуже роботящий, гордиться мама. Можливо, ланцюг поколінь продовжиться на ньому й Віталій теж захопиться пружною деревиною, з якої навчиться виготовляти потрібні й зі смаком оформлені речі?

Минають роки, десятиліття, віки... Стежками, сходженими Олесею, Купріним, Ярмолою, прошкують сучасні закохані пари. Село народжує та ростить нових громадян, проводить у вічність, гуляє весілля та хрестини. А над древньою та вічно юною Кузьмівкою завжди буде серпанок таємниці та надприродного.

Зоя ТИМЦУНІК.